

ARVIOT

Konserttihavainnointia Pariisissa

30.4.2024 Théâtre des Champs-Élysées: Les Siècles

François-Xavier Roth, *kapellimestari*

Jodie Devos, *sopraano*

Renaud Capuçon, *viulu*

Jean-Efflam Bavouzet, *piano*

Alex Nante: *A Subtle Chain – Five songs after Ralph Waldo Emerson* (kantaesitys)

Alban Berg: *Kammerkonzert*

Arnold Schönberg: *Pelléas et Mélisande*

Tervetuloa pääni sisään ensimmäisen pariisilaisen konserttikokemukseni ajaksi!

En olisi kyllä uskonut, että päädyn kuuntelemaan konserttia tähän saliin, joka on **Stravinskin** *Kevätuhrin* (*Le Sacre du printemps*) kuuluisan kantaesityksen tapahtumapaikka! Muutamia vuosia sitten, silloin kun en vielä tiennyt haluavani opiskella musiikkitiedettä, kirjoitin esseen siitä, kuinka vaikuttavaa oli kuulla *Kevätuhri* ensi kertaa livenä Helsingissä Musiikkitalossa, ja viittasin tekstissä tietysti teoksen ensi-iltaan 29. toukokuuta 1913.

Konserttitalo on varsinaisen art déco:n helmi. Sekä fasadin että konserttisalin seinissä on kaunis harmahtava mar-

morilaatoitus, jota reunustavat erilaiset geometriset koristeet. Urut on sijoitettu näyttämön kulmiin katonrajaan, ja näyttämön sivuilla on kullattuja pylväitä tai pilastereita. Permannolla yleisö istuu omilla pienillä punaisilla samettiverhoilluilla nojatuoleillaan, jotka ovat kauniit, mutta hieman epämukavat istua.

Luulen ensin, että palohälytys alkoi soida, mutta ympärilläni olevien ihmisten käyttäytymisestä päätellen kyse olikin vain todella epämukavalta kuulostavasta konsertin alkamisen äänimerkistä. Toista on Suomen Kansallisoopperan lempeä torvikutsu **Paciuksen** *Kaarle-kuninkaan metsästyksestä*.

Orkesterilaiset odottelevat lavalla ja juttelevat niitä näitä. Illan esiintyjien pukukoodi on näköjään ”tumma puku/smokki”. Kapellimestari ja laulusolisti saapuvat lavalle; kapellimestari lausuu kauniisti muutaman sanan illan ensimmäisestä teoksesta. Hän puhuu tottuneesti, selkein lausein ja jaarittelematta.

Teoksen ensimmäiset äänet pääsevät ilmoille. Mitä ihmettä! Kakkosviulun ykköspultissa oleva viulisti soittaa viulua väärinpäin! Näköjään vasenkätisesti soittavia viulisteja on sitenkin olemassa! Tämä on niin harvinainen näky, että alan

heti epäillä, osaako hän nyt aivan oikeasti soittaa viulua – eikö hän vain ole huomannut, että kaikki muut hänen ympärillään soittavat toisinpäin?

Ahaa, kapellimestari tykkää johtaa, ainakin juuri tänään, ilman ”tikkaa”. Hän oikein nyanseeraa laulajaa pariin otteeseen ja nauttii musiikin virtauksesta. Laulajalla on ihan nätti musta drapeerattu leninki ja vähän jännä vihertävä turbaani päässä.

Ensimmäinen biisi on ohi, ja nyt alkaa tunnelmaa keventtävä väliaktiviteetti: suuri lavaroudausshow, jonka aikana kapellimestari kertoo kaikkea inspiroivaa seuraavaksi soivasta **Bergin** *Kammerkonzertista*. Kylläpäs tämä kapu tosiaan on miellyttävä puhuja!

Pianisti **Jean-Efflam Bavouzet**’lla on päällään tänään pukukoodiin joustavasti soveltuva musta nehru-takki mandariinikauluksella. Viulisti **Capuçon** tamppaa välillä soittaessaan pukukenkiensä korkoja lavaan, kun hän eläytyy musiikin suureen intensiteettiin. Joissain kohdissa hän jopa heiluttaa vasenta jalkaansa suorana tukijalkansa rinnalla. Hänellä on hienot ribatut korkeat pukusukat ja ihan hieno smokki, joka ei kuitenkaan istu ihan täydellisesti.

Nyt kuuluu hyviä *col legno*

-kohtia. Välillä viulu sitten taas kuulostaa nuhaiselta sordinon ollessa lähempänä tallaa. Torvet soittavat vähän koomisia töräyksiä. Mikä meininki finaalissa ja miten hauska lopetus!

Jaa, sitten onkin viimeisen kappaleen aika samaan syysyn. Onpa hauska, että näen lavalla olevat kaksi harpistia niin hyvin, kun heidät on sijoitettu viulujen taakse lavan vasempaan reunaan aivan eteeni. Kylläpä heidän jalkansa vispaavat koko ajan pedaalien kanssa!

Tämä on mahtava biisi! Tykkään tästä vyöryvästä fortekohdasta ekassa osassa. Nyt tuli kiva viserryskohta. Tämä on jotenkin elokuvallista musiikkia. Tulee mieleen *Star Wars*, *James Bondien* pahikset, ja on tässä jotain tristanmaistakin. Kapulle tuli juuri nyt aivan mahtava ilme ilkeän juonittelevan kuuloisessa kohdassa – ehkä hän onkin oikeasti tämän kappaleen pahis. Tästä tulikin mieleeni se, kun serkkupoikani nimitti kerran kapellimestaria ”lavan vastustajaksi” nähtyään sinfoniaorkesterin soittoa konsertissa. Hän on oikeassa, koska kyllähän orkesterin johtaminen usein näyttääkin jonkinlaiselta intohimoiselta vastustamiselta.

Pelkäsin hieman kappaleen alussa, että pääni voisi alkaa nuokkua tähän aikaan illasta,

mutta tällaista täyttä tuuttausta kuunnellessa ei kyllä Erkkikään pystyisi nuokkumaan. Finaalissa mennään tukka putkella, kunnes tuuttaus huipentuu, ja koko sali jähmettyy täyteen hiljaisuuteen. Hiljaisuutta kestää ainakin kymmenen sekunnin ajan, ja tuntuu vaikuttavalta istua satojen ihmisten kanssa näin hiljaa. Kaikki pidättävät henkeään – paitsi yksi, jonka oli ilmeisesti ihan pakko köhäistä hiljaa.

Ah, mikä tunne! Kaikki ovat fiiliksissä ja orkesterilaiset antavat toisilleen ”bisouja”, eli poskipusuja, aplodien jälkeen. Siinäpä ne kaksi suurinta kulttuurieroja Suomessa näkemiini vastaaviin konsertteihin verrattuna: kapellimestari spiikkaa ja orkesterilaiset antavat toisilleen bisouja halaamisen sijaan. Kettu kuittaa!

Tai no oikeastaan en kuitaakaan ihan vielä. Sallinette minun vielä kertoa kotimatkani metroseikkailusta, joka lähentelee kolmiosaisen konserton muotoista vuoristorotakyytiä. Seuraan konserttisalilta lähtiessäni ihmisvanaa Alma-Marceaun metroasemalle ja onnistun pääsemään sisään ysimetron. Tämä matka on pitkistä aikaa tätä ”sillit suolassa” -laatua, minkä aikana ei tarvitse edes pitää mistään tangosta kiinni, kun pystyssä

pysyy tiukassa paketissa olevien ympäröivien ihmisten ansiosta.

Matkan ensimmäisen osan, Allegro moderaton, päätyttyä pääsin toisen osan, Largo, rauhaan vaihtaessani Franklin D. Roosevelt -asemalla ykkösmetron. Tämä on suorastaan futuristinen kokemus. Seison metron ensimmäisessä vauussa ja katson suuresta ikkunasta suoraan mustaan tunneliin. Tällä metrolla ei taidakaan olla kuljettajaa ollenkaan. Ympärilläni olevat ihmiset, ja muutamat turistit, ovat rauhallisia; ihanan viilentävä ilmastointi pihisee vain taustalla. Tämä osahan on oikeastaan Largo e pianissimo!

Suvantovaihe ei kuitenkaan kestä kauaa, kun vaihdan Concorden asemalla metron numero 12, jonka tämänhetkistä kuntoa voisi kuvailla ainoastaan sanoilla ”vanha rätisevä rotisko”. On siis aika yrittää nauttia Allegro-finaalin rytinästä ja kostean tunkkaisesta tunnelmasta, vaikka kotiovesta sisään astuminen alkaa tuntua joka sekunti yhä houkuttelevammalta tulevaisuudenvisiolta.

Vihdoin metron katosta puhuva nainen kuuluttaa lohduttavat sanat ”Notre-Dame-des-Champs”, ensin nousevalla intonaatiolla, ja muutamien

sekuntien päästä uudestaan laskevalla intonaatiolla saapuessamme kotiasemalleni. Tällaisessa vanhassa metrossa vaunun ovi pitää avata itse pienen puolikaaren muotoisesta metallisesta kahvasta, ja niin ovet lonksahtavat auki. Kävelen portaat ylös maan tasalle samalla kun hiukseni hulmuavat dramaattisesti metron sisäänkäynnin tuottaman tuulitunnelin ansiosta.

Kävelen loppumatkan koitiin ja totean, että olen jo nyt unohtanut sen Schönbergin finaalisissa toistuvan melodianpätkän, joka tuntui niin tarttuvalta vielä hetki sitten. Muistaakseni se soi vielä päässäni metromatkani Largo e pianissimo -osan aikana. Olin onnessani siitä, että kerrankin Schönbergin kappaleesta jäi jokin melodia soimaan päähän, koska niin ei ole vielä koskaan ennen tapahtunut. No, nyt se melodia on jo kadoksissa, toisin kuin tämän illan konsertti- ja metromatkakokemuksen synnyttämät ajatukset, tunteet ja muistot. Pariisissa voisi kylä käydä konsertissa toistekin. Ensi kertaan siis! *À plus!*

Elle Palmu

Taiteen juhla – vai keisarin uudet vaatteet?

Taideyliopiston promootion juhlakonsertti Musiikkitalolla 16.8.2024

Angelica Begazo, dramaturgia; Siim Maaten, ohjaus; Jin Oh, sävellys ja äänisuunnittelu; Siina Suutarinen, laulu; Mikko Anttila, vibrafoni; Tuomo Purhonen, kontrabasso; Marjukka Savolainen, tanssi; Lotta Hurnanen, videoteos; Maria Saivosalmi, koreografia; Pangosmos collective +; tanssitaiteen koulutusohjelman opiskelijat

Taideyliopiston kaikkien aikojen toisen maisteri- ja tohtoripromootion juhla-konsertti oli nimetty Taiteen juhlaksi, ja sen alaotsikkona oli monikielinen ja -merkityksinen Harvest – Hetki – Överflöd. Juhlaesityksen tekijät oli koottu Taideyliopiston kaikista kolmesta akatemiasta, eli Kuvataideakatemiasta, Sibelius-Akatemiasta ja Teatterikorkeakoulusta

Tapahtuman käsiohjelma nosti odotukset korkealle mainostaessaan heti alkuun, että musiikillinen kokemus tulee olemaan ”mukaansatempaava” ja ”liikuttava”. Esityksen aihe oli kuitenkin hämmentävä ottaen huomioon, että

promootiossa juhlittiin Taideyliopiston valmistuneita maiistereita ja tohtoreita. Esityksessä nimittäin seurattiin Helsinkiin muuttaneen aloittelevan taiteilijan, Ilon, elämää ja sen oli määrä ”kiteyttää, millaista on tuntea ahdistusta, kun tavoittelee itsepintaisesti perimmäisiä päämääriään tulevaisuuden ollessa epävarma”. Taiteilijaa ympäröivää maailmaa puolestaan kuvattiin sanoilla ”musertava” ja ”arvaamaton”. Kieltämättä outoja teemoja, jos tarkoitus oli luoda kohottava tunnelma kerran kuudessa vuodessa järjestettävälle eksklusiiviselle tapahtumalle, jossa Taideyliopisto pääsee esittelemään parasta osaamistaan! Lippu oli joka tapauksessa hankittu, joten istuin paikalleni odottamaan, mitä tuleman pitää.

Esityksen avasi käsiohjelmassa vain ”Jazz ensemblenä” mainittu ryhmä, jonka notkeääninen laulaja **Siina Suutarinen** aloitti musiikillisen tarinan kerronnan – mutta minkä ihmeen takia englanniksi, kun niin esiintyjistä kuin juhlaesitänkin valtaosa oli suomenkielisiä? Käsiohjelmassa ei ollut librettoa, enkä nähnyt myöskään tekstitystä salissa. Musiikki sinänsä oli miellyttävää loungea. Pian lavalle ilmestyi pääroolin (Ilo) tanssija **Marjukka Savolainen**. Lavalla seikkaili myös

